СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 61. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 28-го березня 1946. No. 61. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, March 28, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД XXI. КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗУ В ПІТСБУРҐУ

Першого дня нарад у понеділок 25 березня був предложений

Звіт головного касієра, Романа Слободяна.

„Пятьлітний звіт фінансової господарки нашої організації, є зладжений зі загальних річних замкнень, які кожного року висилаємо до асекураційних департаментів Злучених Держав і Канади" — говорив п. Слободян. Після того згадав на обемистий звіт, поданий в таблях у брошурі-звіті, який роздано всім делегатам Конвенції. У цьому друкованому звіті подані таблі, яким делегати пильно приглядалися, заки почули слово п. Слободяна.

Із зіставлення приходу за 5 літ довідалися, що чистий приріст майна У. Н. Союзу за пять літ виносить $2,435,862.10, а маєтковий біланс з днем 31 грудня 1945 був $8,412,029.14.

Перейшовши коротко виплати посмертних запомог старших і Молодечого Департаменту, виказав касієр, що з посмертного фонду виплачено по членах (старших) $1,229,362.47, а з Молодечого Департаменту $19,183.50.

При цій нагоді згадав касієр, що за 52 роки померло 7,440 членів і по них виплачено запомог на суму $5,820,028.66, хоч за життя ці померші члени вплатили лише $1,238,152.45. Значить, що організація доплатила до посмертоного $4,581,876.21. Ці цифри подав касієр як зразок, як члени, що вступають до У. Н. Союзу не лише не тратять, але їх родини зискають матеріяльно. При цім ще треба взяти під увагу виплати, які члени дістають за життя в різних формах, чи то як підмоги на випадок недуги, чи як виплати з фонду бідних, чи як стипендії на науку.

Ствердивши, як зберігається майно У. Н. Союзу в банках і інвестиціях, п. Слободян вказав на свою працю не лише в канцелярії, але і поза нею, бо часто виїздить на організаційні зібрання, а зокрема на свята ювилейні. Усім що з ним співпрацювали, склав щиру подяку.

Після цього звіту наради перервано.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД КОНВЕНЦІЇ — ВИБОРИ ДО КОМІСІЙ.

У вівторок 26 березня в год. 9 ранку відчитав конвенційний секретар В. Гірняк протокол з першого дня нарад, а по його принятті й короткій дискусії приступлено до вибору членів дальших комісій.

У склад Виборчої Комісії ввійшли: делегати: д-р Іван Василенко (з Канади), адв. М. Гаврилко, Гаврило Дацьків, Степан Морозович, Григорій Стеців, Степан Курляк, Теодор Наконечний, Ілля Околіта, Степан Бардичевський, Михайло Курдина і Степан Могила.

До Комісії Просьб і Скарг ввійшли: Катерина Лукач, Осип Коцовський, Василь Гузар, Петро Остапчук, Юлія Конюх.

(При звіті з вибору Провірочної Комісії пропущено імя делегата Василя Гузіля у вівторок).

Після вибору комісії прийшла до слова

Контроля У. Н. Союзу.

Членами Головної Контрольної Комісії в минулому пятиліттю були: Дмитро Капітула, д-р Володимир Галан, д-р А. Кібзей, Роман І. Смук і Степан Куропась. Іменем Контрольної Комісії складав звіт голова, а інші члени подали свої завваги, про правильний розвиток організації. Контрольна Комісія ствердила, що оцінка членських грамот У. Н. Союзу виносить з кінцем 1945 року 149.0%, отже є це одна з найсильніших братніх бенефітових організацій в Америці, не зважаючи на це, що Союз виплатив посмертне по вояках, членах У. Н. Союзу, які впали в бою за рідну Америку.

З черги склали звіт із своєї діяльности головні радні У. Н. Союзу, а це: Павло Дуда, Степан Слободян, Іван Романишин, Тарас Шпікула, Володимир Дідик, Геновефа Зепко, Микола Давискиба, Е. Ляхович, Антін Шумейко, Д. Шмагала, Юлія Баволяк. Всі вони виказували свою працю для добра організації.

Після фінансових і організаційних звітів прийшов звіт редактора „Свободи" який буде поміщений іншим разом у „Свободі".

УРЯД ОПРИЛЮДНЮЄ ПЛЯНИ ДЛЯ КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ СИЛИ.

Адміністрація Трумана оприлюднила загальні пляни для контролі атомової сили перед конгресовою комісією. Уряд думає передати контролю міжнародній агенції при Організації Обєднаних Держав, а водночас робить підготовку до експериментів із атомовою бомбою на острові Бікіні на Тихому океані. Підсекретар стейту виявив на тайному засіданню комісії, що плютонієм, з якого йде головне джерело атомової сили тепер, можна зробити нешкідливим через „денатурарування", так як це робиться з алькоголем.

о. д-р В. Кушнір, представник канадійських і американських українців на авдієнції у папи

З. У. А. Допомоговий Комітет дістав вістку, що представник канадійських і американських допомогових організацій, о. д-р Василь Кушнір, був принятий на приватній авдієнції у папи. Святіший Отець висловив на його руки співчуття для всього українського народу і передав благословення для всіх тих, що працюють для злагодження нужди українського народу.

Росія вказує на намір бойкотувати О. О. Д.

Ві второк, 26. березня, на засіданню Ради Забеспеки Організації Обєднаних Держав у Ню Йорку виринуло у повній гостроті довго назріваюче питання, чи спір між Советами й Іраном має бути вирішений між обома згаданими державами, чи його має вирішити міжнародня організація, яку саме в таких цілях створено. Після шістьгодинних нарад прийшло до голосування і 9 голосами проти 2 рішено, щоб іранську справу взяти на денний порядок О.О.Д. таки негайно. Увесь день советський амбасадор Андрій Ґромико впирався, що ця справа не належить до Ради Забеспеки, бо Совети заключили умову з Іраном і заявляють, що забирають свої війська з того краю. Американський і британійський делеґат стояли на становищі, що, як такий договір існує, він повинен бути предложений Раді Забеспеки до відома. Крім цього згадані делеґати домагалися, щоб допустити представника Ірану на те, щоб він сказав, чи є такий договір ,чи нема. Коли на жадання американського секретаря стейту Бирнса віддано справу під голосування, то лише представник Польщі станув по стороні Росії. Отже Рада рішила, щоб справу Ірану взяти під наради. Тоді советський делеґат Ґромико зажадав, щоб цю справу відложити до 10. квітня, інакше Совети покинуть наради. Французький делеґат Анрі Бонне, хотячи ратувати ситуацію, поставив внесок, щоб вибрати підкомісію, яка малаб розглянути питання, чи відложити цю справу. За цим внеском заявилася повна Рада Забеспеки і предсідник д-р Кво-Тай-чі іменував Бирнса, Ґромика і Боннета членами підкомісії. Вони мали розглянути цю справу і предложити її на нараді Ради Забеспеки в середу, 27. березня, пополудні. Заки справа назріла до вирішення політичний світ стримав віддих в ожиданню, що буде далі.

НА НАРАДАХ УНРРА ЗАБОРОНИЛИ ВИЗВОЛЬНИМ АРМІЯМ ГРАБИТИ ВИЗВОЛЕНІ КРАЇ.

Вчасі нарад делеґатів УНРРА в Атлантик Сиі ві второк, 26. березня, американський делеґат С. Тайлер Вуд зажадав, щоб УНРРА заборонила військам держав, які визволяли якийсь край спід влади націстів, ограблювати цей край для свого прожитку. За внеском Вуда голосувало 25 держав, проти нього не голосував ніхто. Представники Советів і їх союзники станули на становищі, що це не належить до вирішення УНРРА і стрималися від голосування.

ЦЕНТРАЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО В НІМЕЧЧИНІ — ДО БРАТІВ В АМЕРИЦІ.

Редакція „Свободи" дістала оцей заклик, який поміщуємо без підписів (в скороченню):

Дорогі Брати і Сестри!

Витаємо Вас щиро й горячо з глибини нашої українськиї душі не тільки від себе, але також від усьої Української Еміграції, інтереси якої хочемо тут в Німеччині заступати. Висловлюємо надмірну радість з того приводу, що нарешті можемо в такій формі й безпосередньо витати Вас та просимо, щоб Ви цей привіт приняли з такою любовю, з якою ми його передаємо. При тому бажаємо Вам витримати в започаткованій боротьбі для охорони та збереження нашої еміґрації і щоб її надалі та завзято продовжували аж до успішного закінчення.

Ваші дотеперішні зусилля та змагання врятувати найкращих синів скривавленої української нації від певної загибелі знані нам тільки частинно, але й те, про що доривочно довідуємося, викликає в наших серцях і душах гарячу вдячність до всіх Вас. Просимо приняти ласкаво оці її вислови та передати їх всім Вашим співробітникам, всім нашим землякам братам і сестрам, які не забувають за своїх і помагають, щоб лекше пережити та витримати найгірше лихоліття в історії нашої нації.

Продовжуйте далі нерівну боротьбу за збереження нашої еміґрації в чужині, бо вона конечно потрібна для скріплення визвольного руху за незалежну й демократичну УКРАЇНУ, за це справедливе домагання Українського Народу до вільного життя.

Українській еміґрації в Европі загрожує жахлива небезпека. З приложених матеріялів довідаєтеся, що сьогодні повисла вона безпосередно над братами з Великої України, але, коли не буде ратунку, то згодом прийде черга і на дальших, себто: на братів зі Західньої і Закарпатської України та Буковини, а нарешті і на старих еміґрантів. Нашими спутанними силами невільних Д.П. (скитальців) не можемо багато осягнути, бо наш голос, це голос ,в,опіющого в пустини" який не знаходить ані зрозуміння ані відгуку, хібаж, і то в найліпшому випадку, співчуття до людей засуджених на погибель, із заввагою, що „на жаль, помогти вам не можемо".

Нашу невідрадну ситуацію зрозумієте краще з факту, що ми навіть не зважуємося викривати число української еміґрації, щоб не викликувати переполох та не причинюватися до приспішеної безоглядної репатріяції, бо нема сумніву, що Москва не заспокоїться, поки оця велика еміґраційна маса буде могутною скалою давити її сумління. А зачим більшість еміґрації, це люди зі Західньої України, Закарпаття та стара еміґрація, то Москва робитиме все, щоб цю еміграцію раз на завсіди зліквідувати, бо вона є небеспечним живим свідком „найдемократичнішого ладу". Та вже ані не треба підкреслювати, що задумована ґенеральна ліквідація української еміґрації означувала би рівночасно й задушення ідеї української державности.

Дорогі Брати і Сестри! Оці наші прохання передаємо Вам в повній свідомости, що разом з ними передаємо у Ваші руки й долю не тільки окремих українських людей, але цілої еміґрації, збереження якої, це вже не питання матеріяльної допомоги, чи суспільної опіки, але одна з важних національних проблем Української Державности. Перейміть її в тій же свідомості великої відповідальности,—яка звязана з розвязкою цілої проблеми. Хай Вам Господь допоможе сповнити трудне завдання, що його сьогодні наша історія кладе на Вас!

Федеральне Бюро Інвестиґації арештувало советського офіцера під замітом шпигунства

Голова Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер оприлюднив у Вашинґтоні вістку, що аґенти цього бюра арештували в Портленд, Ореґон, советського офіцира маринарки, лютенанта Николая Григоровича Редіна, як підозрілого в шпигунстві. Редін покінчив студії в російській морській академії. Йому закидають, що він переводив шпигунську роботу над американським военним кораблем Єловстон, який мав брати участь у скиданню атомової бомби на острові Бікіні. Його арештовано саме в хвилині, коли він мав всісти на корабель, який відпливав до Росії. Свою шпигунську роботу розпочав Редін ще в груднї 1945 р. Поінформовані кола споза Федерального Бюра Інвестиґацій твердять, що арешт Редіна стоїть у звязку з інформаціями, які розкривають тепер у Канаді при слідстві над Розом.

КИТАЙСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗАМОРИЛИ ГОЛОДОМ 10,000 ЛЮДЕЙ.

Центральна Пресова Аґенція звідомляє з Чункінґу, що більше ніж 10,000 мюдей у місті Юнгнієн в південній Голе вмерли з голоду впродовж шість місяців тому, що комуністи обложили бльокадою місто. Ті, що лишилися при життю, ратуються цим, що їдять мясо інших людей, бо вже нестало навіть і кори, яку вони вживали за харч.

АНҐЛІЯ ПЕРЕКОНАНА, ЩО НЕМА СОВЕТСЬКО-ІРАНСЬКОГО ДОГОВОРУ

Тому, що вчасі нарад Організації Обєднаних Держав в Ню Йорку вийшов спір над питанням, чи заключено загалом якийсь певний договір між Советами та Іраном, заки Совети рішилися забрати своє військо з Ірану, лондонські урядові чинники заявляють, що такого договору загалом нема. Що більше, іранський уряд в Тегерані повідомив британійське міністерство закордонних справ, що такого договору не заключено. Іранський уряд каже, що Совети лише впевнили іранців, що заберуть свої війська з іранської території.

СОВЕТСЬКА АРМІЯ ВИБИРАЄТЬСЯ.

Кореспондент газети Ню Йорк Таймс, Джін Сориван, який перебуває в місті Карадж, 24 миль на північ від іранської столиці Тегерану, звідомляє, що в неділю 24 березня півтори тисячки советських вояків вимаширували з цеї місцевости разом з вирядом. Вони помаширували в сторону міста Казвін, 90 миль на північ, де приміщена советська головна кватира.

АМБАСАДОР СМИТ МАЄ ЗАПИТАТИ РОСІЮ, ЩО ВОНА ХОЧЕ?

Ново іменований американський амбасадор до Советів, ґенерал Волтер Беделл Смит у дорозі до Москви, пристанув у Франкфурті, в Німеччині, де находиться головна кватира американської окупаційної армії. Він сказав репортерам, що він має запитатися ґенераліссіма Йосифа Сталіна, що властиво Росія хоче осягнути в теперішнім часі, бо ясна відповідь потрібна для успокоєння опінії американського населення. Амбасадор Смит заявив, що він не має ніякої пропозиції, щоб скликати нараду Трьох Потуг.

ЗАГРАНИЧНІ СЕРБИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИРІШЕННЯ ДОЛІ МИХАЙЛОВИЧА В О.О.Д.

Сербські патріоти, які опинилися в Лондоні вчасі терору Тіта в Югославії, зажадали телеграфічно від секретаря Організації Обєднаних Держав, Тригви Лі, щоб Рада Забеспеки О.О.Д. взяла під наради вирішення справи генерала Драджі Михайловича, який попався в руки маршала Тіта.

НАЦІСТІВСЬКА ПРОПАҐАНДА КОШТУВАЛА МІЛІОН ДОЛЯРІВ.

Вчасі процесу проти націстівських верховодів у Норемберґу зізнав д-р Ґаріберт фон Штремпель, бувший секретар німецької амбасади у Вашинґтоні, що він самий видав на націстівську пропаґанду в Америці мілІон долярів два роки перед нападом на Перл Гарбор. Ці гроші походили з продажу маєтків таких німців, яких націстівська влада позбавила права до родинного спадку з різних причин. Гроші передавала амбасада через Німецьку Інформаційну Бібліотеку в Ню Йорку до висоти $600,000, частину через Сильвестра Фірека німецького пропаґандиста в Америці, а частину через німецького бизнесмена д-ра Гергарда Алоїза Вестріка. Цей останній мав численні знайомства в Америці і його обовязком було переконувати бизнесменів, щоб вони не допустили Америки до війни проти Німеччини. Для переконування уживав Вестрік аргументу, що після виграної війни Німеччина буде вести велитенський бизнес зі Злученими Державами.

СОВЕТИ ВЕЛИ АКЦІЮ МІЖ АМЕРИКАНСЬКИМИ КОМУНІСТАМИ ДЛЯ ШПИГУНСТВА.

У тимчасовім судовім переслуханню в Монтреалі, в Канаді, над ствердженням вини парляментарного посла Фреда Роза у шпигунській советській афері, зізнавав бувший урядовець советської амбасади Ігор Гузенко, що Роз мав за завдання пошукати між американськими комуністами аґентів для ведення шпигунства в справі атомової бомби. Цю працю доручила Москва отавській амбасаді 13 днів після скинення бомби на місто Наґасакі в Японії. Телеграми, які приходили до амбасади, згадували про якогось „Дебуза". Це було імя аґента, який оперував у Злучених Державах. У телеграмах згадувалося теж слово „Корпорація", а це значило „Комуністична Партія". Ці вісти взяті із записок помічника советського військового аташе отавської амбасади полк. Григора Попова. Їх пізнав Ґузенко як правдиві. В одній телеграмі був наказ платити вашингтонському аґентові $600.

Вчасі переслухання проф. д-ра Раймонда Боєра, обвинуваченого в переданню тайни нового вибухового матеріялу Розови, вийшло на яв, що Роз почав свою шпигунську працю в Канаді ще в 1939 році, отже на довгий час перед тим, заки Совети вступили у війну проти Німеччини. А це значить, що советські шпиги працювали тоді не в користь демократії, як вони твердять, а саме проти інтересів демократії, як це зясував прокуратор, який обвинувачує Роза. Він теж вичитав лекцію Розови за брак патріотизму для Польщі, якої громадянином був Роз в 1939 році.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 81-83 Grand Street, Jersey City N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y.
BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИ ТАКОЇ „ПЛЯНОВАНОЇ" ЕКОНОМІЇ?

У часі страйків та інших господарських клопотів нашої країни, без яких у демократії взагалі тяжко обійтись, чується з усіх боків повно голосів критики того стану. Та ми про справжню критику тут не будемо говорити, бо вона природна і потрібна, навіть якби тут і там не мала слушности. Нам іде про демаґоґію, ось ту комуністичну, що все змальовує так, неначеб в одних Советах було розумне господарське плянування, а в демократіях, як от в нашому краю, саме безголовя, бо нема кому добре порадити, ні щось розумного подумати чи зробити. Виїмок становлять, очевидно ті комуністи і комунізуючі, що пробують керувати робітничими юніями і впливати на економічну політику уряду та законодатних установ.

Виходилоб, що приходить капіталістичному ладови „капут". Так точнісенько змальовують це комуністи. І є такі, що дають тому віру. Навіть не застановляючись, що той капіталістичний, нерозумний світ вратував, між іншим, теж і Совєти від цілковитої загибелі, враз з їхньою „пляновою економією", яку Сталін тепер розреклямовує у новому виді, а за яким розтрублюють її як щось незвичайне його послугачі чи замітачі, в тому теж і американські комуністи, включно з українськими прихвостнями. До чого може довести бажання потурати Советам у всьому і в найбільших розмірах, може послужити той факт, що навіть лондонський, капіталістичний „Таймс" написав недавно, що західні демократії можуть дечого повчитись у Советах. А що часопис розуміє під тим головно науку під економічним оглядом, то на це й звернули многі увагу як останній обсурд, тим гірший, що походить від такої консервативної ґазети як „Таймс".

Советське „економічне плянування" не є, згідно з словами самого Сталіна, взагалі плянуванням, коли іде про потреби населення і про мирні часи. Це є плянування для потреб війни. Ніякого іншого плянування Совєти досі не видумали. А й те, що сплянували, здійснюють методами терору, примусової, чи там каторжної праці, що заганяє рік річно міліони людей-рабів до гробу з перевтоми і недоїдання. Так було з плянуваннями чи пятирічками досі, так буде і надалі.

Про такі плянування в демократіях ніхто не думав і думати не може і не хоче. Це правда, що советські плянування „ліквідують" безробіття, усувають страйки, як загалом усякі робітничі спори. Але там диктатура, а не якесь робітниче право! І не ліквідують там нужди і терпінь. І це правда, що в нас бувають безробіття, страйки, хаос, як пишуть ґазети в Москві. Але правда і те, що проте московський уряд шукає у нас ратунку: грошевої позички, машин, товарів, харчів. Теж і нині, як просив помочі в часі війни, хоч приготовлявся до неї „пляново" довгі літа, а ми нічо не плянували... Чи-ж тоді навіть наше „неплянування" не є ліпшим від советського плянування?

Контроля атомової сили

Поспіх, з яким вашинґтонська конґресова комісія вирішила нутрішну контролю атомової сили вказує, що атомова бомба є дуже важною зброєю на випадок війни. Що це страшна сила, про це нема сумніву. Чи одначе при її допомозі можна виграти війну, це інше питання. Можна хіба тоді, коли держава, що має готові бомби, перша нападе на ворога і скине на його міста тільки бомб, що здезорґанізує ціле життя в краю і знищить уряд та команду. Колиж прийшлоб до війни на підставі дотеперішнього міжнародного права, то справа представляється трудніше.

Правильне виповідження війни, як це практиковано досі, дає звичайно повну спромогу належно до неї приготовитися. В такому випадку теперішні держави не будуть спішитися з війною, бо ніхто з них не готовий. Тому, що Америка має атомову бомбу у своїм посіданню, її противники, конкуренти чи вороги, будуть дбайливо вважати на це, щоб до війни не допустити, поки вони самі не відкриють тайни, як виробляти атомові бомби.

Саме тому викликала великий переполох вістка з Канади, про арештування знавців виробу атомової бомби, яких підозрівають, що вони зрадили тайну Росії. І тому почали тепер усі вітверто говорити і писати про можливість війни між Советами й рештою світу, головно Анґлією й Америкою. Впарі з переполохом іде теж отверезіння й осторога від науковців. Науковці пояснюють атомову тайну, а з цим контролю над нею, просто так:

Тому, що винахід атомової бомби прийшов на підставі цілої низки давніших винаходів і наукових відкрить, то тепер не можливо затримати повну тайну під ніякою контролею. Колиб хто хотів справді завести контролю над атомовою бомбою, такий мусів би заборонити всякі дальші студії й відкриття в ділянці природничих наук, як хемії, фізики, а навіть і математики. Бо до відкриття способу, як розбити атом, ужито ввесь існуючий науковий апарат.

Значить ,не можливо втримати цілої тайни. З цього виходить ,що на підставі дотеперішного права війни Америка не зможе використати атомової бомби для своєї оборони, лише на відбиття нападу ворога, колиб до війни прийшло. Але тоді це може бути запізно.

Кажуть практичні політичні мислителі, що Росія поступає дуже розумно у теперішньому часі, коли вона ще не має атомової бомби. Це, що Росія займає одну країну за другою ніби то для забезпеки своїх границь, не є такою глупістю, як про це дехто пише. Бож справді дехто дивується, пощо Росія хоче забрати цілу Европу, в часі, коли західні держави, в першу чергу Америка й Анґлія, мають швидкі літаки, машинові ракети й інші винаходи, при помочи яких можна знищити з повітря і найсильніші твердині. Отже, питаються, який розум у Росії, коли вона займе Царгород, Варшаву, Букарешт, Будапешт, Відень, Париж й інші столиці, коли ці столиці можна знищити з повітря бомбами?

Але є на це відповідь: Росія якраз цього хоче, щоб на випадок війни не вона, а її ворог винищив оті великі міста, а з ними й усі некомуністичні краї. Заки ворог доберេться до неї, то вона зможе вже так приготовитися, як приготовилася проти Гітлера. Вона зможе розкинути своє населення по цілім краю і його зберегти на будуче. Отже її велитенська територія ще раз малаб відограти важну ролю для вичерпання сили ворогів Росії, а опісля вона останеться на світі сама.

На підставі таких арґументів приходять практичні політичні мислителі до таких висновків: Як не можна втримати в тайні атомової сили перед Советами на все, то треба приневолити Росію ще тепер до умови, що вона не буде виробляти сама атомової бомби. Щоби це осягнути, треба довести до повної співпраці з нею, вперш у чергу до зірвання „залізної заслони", якою Росія себе відгородила від решти світу. Коли буде спільна світова контроля атомової сили, тоді Росія не буде мати спромоги напасти на інші держави. Це була й ціль славної промови Чорчила в Фултон, у стейті Мізури. А тому, що Чорчил так вітверто про це сказав, то напитав собі ворогів у таких людей, які все думають, що хитрощами якось приборкають світ і заговірників.

Коли президент Труман іменував старого президентського дорадника й практичного бизнесмена, Бернарда М. Бейрука, членом атомової комісії при Орґанізації Обєднаних Держав, то це вказує, що керівники американської заграничної політики добре знають, про що йде справа. Майже всі тепер висловлюють погляд, що О.О.Д. це остання дошка ратунку людства. Тому ця всесвітна організація повинна дістати контролю над атомовою бомбою як найшвидше, на підставі взаємного порозуміння. Оце мабуть і ціль поспішного призначення Бейрука на таке відповідальне становище, хоч він не є науковцем. Тут не в науці вага, а в практичнім змислі, як ратувати світ перед знищенням.

Оптом і в роздріб

(З Парижа)

Життю політичної еміґрації в усіх часах і в усіх державах, не лише не можна було позаздрити, а навпаки треба й слід було завше співчувати. Політичний бо еміґрант, будучи невдоволений існуючою системою правління в покинутому ним краї, терпів не лише тому, і то морально й інтелюктуально, що він викинутий з рідного краю, але зазнавав ще й поневірянь суто економічного характеру.

Еміґрант, викинутий стихією на чужий беріг мусів терпіти і голод, і холод, частогусто жити безпритульним, не знаючи де завтра ночуватимеш і вже тим більше, чи пощастить десь попоїсти.

І якщо ці страхіття переживав імі.ґрант державно приналежний, то бездержавники, а то ними були саме українські еміґранти по нашій державній невдачі, терпіли потрійний тягар недолі. Отже лиха було стільки, що й у копу було невбереш.

Але якщо по першій війні світ, хоч далеко не ввесь, і був потолочений, то не так, як потолочено його в цій другій світовій війні. Тож цілком зрозуміла річ, що країни переможці першої війни, швидко залатавши свої дірки, дали можливість пристосовуватися й чужинцям, хоч останні й були не всюди й не завше в пошані.

Прижившися до чужого ґрунту за майже чвертьсолітній час, навіть українські еміґранти знайшли, хоч і не всі, можливість і обжитись і подружитись і, завести то господарство, то набути кваліфікацію, яка й давала можливість існувати, навіть без біди.

Франція, хоч і за допомогою інших, але вийшла з війни і на цей раз переможницею. Її чимало подоїли німецькі фашисти, чимало завдали й руїн, але не можна рівняти її руїн з руїнами України, і, нарешті, переможеної Німеччини. У Франції вже працюють усі копальні, працюють мало не всі заводи. Число таксі, як свідок зросту руху, зростає з кожним місяцем. Три міліони чужинців, особливо давно заїхалих, хоч ще й не дорівняні в правах до французів, але мають змогу прикласти свої знання й уміння на працю по відбудові повоєнної Франції. Цим чужинцям, в протилежність до часів по першій війні приділяють великої уваги навіть самі французи. Всі бо залізорудні шахити заповнені майже виключно італійцями, всі вугільні копальні насичено поляками й узагалі словянами.

Словяни, а в тому числі й українці старої генерації політеміґрантів, не позбавлені змоги працювати на заводах, фабриках, в установах, шахтах, буфетах, ресторанах, тощо. Отже хто має здібність, має змогу, хоч не по ґенеральському, але улаштуватися й жити. Якщо зараз і бідна Франція на харчі, то цього зазнають усі. Отже й ті, що добре заробляють і ті, що зле, хоч з деякою різницею.

І ось отця „деяка" різниця, мабуть, і спонукує „деяких" осіб старої „славної" тепер української політичної еміґрації продавати не лише своє минуле, яке не раз було полляте своєю кровю, не лише сучасне й майбутнє, яке ми хочемо бачити ясним і радісним, але й своє сумління. Більш того є такі особи, що почали торгувати оптом і в роздріб навіть національним Я.

Не хотілось би вірити, що це так. Не хотілось би тому, що ці людці з дозволу сказати, не є еміґранти вчорашні. Живучи довший час у Франції вони мають і деякі достатки і фахи, а головне: вони були колись **людьми**, людьми з великої літери. Билися з ворогом за національну ідею, за ідеали Богдана, Мазепи, Шевченка, Франка і ось тепер звелися на пси, на ніщо.

Нещодавно у Франції, зокрема в Парижі, зявилася на екранах безглуздих, наскрізь російсько - патріотична фільма „Іван Грізний", де цей московський самодур вінчаючись під темними склепіннями Успенського собору гордовито висловлює своє бажання, як буцім істину:

— „Два Рими впали, третій (цебто Москва) стоїть, а четвертому ніколи не бути".

Уся ця фільма насичена московщиною до нікуди. Костюмерія, обстановка, поведінка і всякі „хрести", одяг попів і „придворних" все старе-старе, московське, аж тхне. Недарма російські рецензенти твердять, що „історичність акцесуарів фільми поза сумнівом". Та не лише в „акцесуарах" справа, навіть дух московії підкреслюють.

„І чудно, пише один оглядач, французька мова діяльогів в якійсь мірі навіть підкреслює европеїзм „подимающейся" (зростаючої) Москви", й дивлячись на Грізного, каже цей оглядач, „перед нами не Азія, а Европа, перед нами натхненний спадкоємець... Візантії"...

Уже з цих маленьких фраз рецензента можна приблизно уявити, що то за фільма „Іван Грізний". Зроблений він Москвою й для.., ідей Москової, для ще більшого підвищення свого національного „Я".

Не приділилиб ми цій фільмі жадного слова ні хвали, ані осуду, колиб не „щось" інше вимагало цього. Це той продаж „українців" оптом і в роздріб, з якого ми й почали.

В Парижі недавно заіснував так званий український хор під керівництвом пана Чехівського. (Дoречі мусимо згадати, що цей Чехівський — брат міністра УНР — Чехівського, знищеного Червоною Москвою). Цей хор за короткий час мав кілька виступів на вечірках, орґанізовуваних другим політеміґрантом паном Лабушняком, що йшли на користь... не українську.

І ось хор Чехівського на чолі з орґанізатором Лабушняком, а до того й серед хористів є багато добрих українців, забувши, що вони так добре билися в роки нашої революції проти Москви, білої й червоної, щоб ви думали? — виступають в томуж таки кінотеатрі, де й демонструють фільму наскрізь російську, наскрізь ворожу доброму, поважаючому себе українцеві.

Вже одно це не може не викликати обурення в українця, що є вперш у чергу українцем, деб він не був. Але, зрозуміла річ, одягти хор у найкращі европейські костюми й дати їм виконувати скажім европейські пісні, що тут моглоб видати що це хор є з українців. Та в тому вся й біда, що хор цей „з,умів" орґанізатор одягти... в українські костюми, національні українські одяги... корсетки, спідниці, стрічки, штани, шапки, чоботи, вишивані чумачки тощо.

Нічого, нарешті, не булоб поганого, колиб і орґанізатор Лабушняк і керівник хору Чехівський, зодягши хор у національні костюми, виступали навіть хоч у кіно де „Івана Грозного" демонструють. Але виступалиб з українською, чи хоч би зі змішаною тематикою пісень. Та в тому то наша національна й біда.

Орґанізатори цього хору й виконавці додумалися (мабуть так ліпше!) співати: „Полюшко-поле", „Москва моя", „Вечерній звон" й інші російські й советські пісні. Жадної пісні української!... І то виконують в національних костюмах! Навіть танцюють українські танці, не називаючи їх, що вони є українськими.

Воістинно продажа національних почувань і строїв оптом і в роздріб!!

Українці, що були присутні при цій національній зраді еміґрантів „українців" обурювались цим ганебним вибриком одиниць. Ганьба їм! Таке було в них в душі й на язиці.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

15)

Отже, ті самі німці ламали закони держави та нагинали приписи: щодо нас, українців, некорисно. Взагалі, як я вже завважив, українці стояли поза законом. І поза законом не ставило їх центральне правітельство, але якраз простий, пересічний німець, або й вищий виконавець законів, чи й урядовець „Німецького фронту Праці", який якраз і мав пильнувати, щоб закони й приписи виконувано.

Для популяризації розпорядків і приписів видавалися опеціяльні брошури й місячні огляди, в яких повсякчасно нагадувалося про й без того куці права східніх українців, тобто, „остарбайтерів", наказувалося пильність і докладність у виконанні, як і подавалися поради й побажання, як обходитися з ними, щоб здобути їхнє довіря, як опікуватися їхнім вільним часом і орґанізувати дозвілля та як і що саме треба робити, щоб „остарбайтери" почувалися в Німеччині, як у себе вдома. Це стосувалося як до урядів, які безпосередньо займалися справами східніх українців, так і до фірм і окремих підприємців, де вони працювали. Але практично це мало дуже мало значіння й впливу, на місцях усе робилося так, як для кого вигідніше й краще. Один видушував зі східнього українця не тільки силу, але й кров, другий крім поту ще й сльози, а третій видушував як перше, так і друге.

Були фірми та й окремі люди по урядах, які чесно, а в деяких випадках навіть щедріше виконували приписи про східніх робітників, хоч це більше стосувалося робітниць, але й це були одиниці, як що не ізольовані випадки, яких ледве набралосяб яких 10%. Решта або не виконувала приписів зовсім, або виконувала за своїм настроєм, який прикривався різними брехливими, а часто й підступними поясненнями: незнанням людей, з якими мали діло, чи незнанням приписів, які вони навмисне кидали в кут, щоб ніхто не читав; браком того, чи іншого для виконання, чи воєнним часом; або некультурністю й злою волею східніх українців: що вони большевики, саботажники, тощо; врешті, дуже часто прямо кидалося на людину підозріння, що вона веде ворожу пропаґанду, чи щось на цей зразок. Колиж обєктивно справджувалося закид, то на сто випадків тільки в одному було щось, похоже на правду. Треба підкреслити, що в більшости цього взагалі не справджувалося, бо засадничо не мав чужинець жадного довіря, він був звичайнісінька робоча худоба, білий раб праці, а найочевидніший наклеп німця вважався за чисту правду та на тому й кінець.

Хто мав нагоду познайомитися з гітлерівською юстицією, той знає, що в тодішньому німецькому суді, за кодексом і практикою, зізнання чужинця не мали ніякої ваги, ні довіря, тільки зізнання німця. Зізнання німця були єдине правосильні, хоч би й проти двацяти свідків-чужинців. Тим більше в лягері, чи на фабриці, де фюрер-німець мав диктаторські права та міг користати з усіх засобів державного примусу й кари: до негайного арешту людини, катування її в фабричній вязниці, чи тримання довгі тижні виключно на хлібі й воді. Майже всі непорозуміння в справі порушення законів і приписів щодо східніх українців кінчалися „тихою розмовою" лягерфюрера, чи власника підприємства з представником влади, чи „Німецького Фронту Праці":

— Знаєте, цеж не наші люди, цеж не німці, які можуть ставити вимоги в справі законів. Крім того, це наші вороги, от учора я чув, як вони змовлялися перерізати паса, щоб машина стала... А ондечки Іван веде большевицьку пропаґанду та казав, що німців треба винищити... Врешті, будьмо щирі: цеж є бидло, якіб приписи не були, але вони того не заслуговують. Я вичавлюю з них, що можна, а там до ями...

Це з дослівної заяви власника підприємства, де працювали східні українці. Не треба й казати, що всі його пояснення були неправдиві й підступно-провокаційні. Він ні слова не вмів по українськи, чи по московськи, отже не міг розуміти розмови, крім того, східні робітники, які приїздили з большевицької держави терору й шпіонажу, не були діти, щоб не знати, що можна, а чого не можна говорити. І в своїй довгій практиці, на сотню випадків порушення законів щодо східніх робітників, було два-три урядовці „Німецького Фронту Праці", які не годилися з лягерфюрером, чи керівником підприємства після „тихої розмови", тим більше, що майже завжди вона кінчалася добрим обідом на рахунок тих самих східніх робітників, або й добрим дарунком, чи кількома пачками цигареток.

Останній рік свого перебування в Німеччині я опікувався галичанами. Це було в одній з найбільш запеклих околиць, в Ольденбурґу, але воно характерне для всієї північної Німеччини, бо тамошня „раса" особливо тверда, самозакохана й фанатична.

До кінця 1942 р. західні українці мали такі самі права як поляки, бо вони походили з Ґенеральної Ґубернії, яка обіймала Польщу й Галичину, а згодом їх прирівняли в правах до „західніх робітників" — французів, тощо, це на підставі законів і приписів. Але німці трактували їх гірше як поляків, а в більшости як східніх українців, бо вони походили зі сходу від Німеччини. Я цілісінький рік боровся з цим явищем, але успіхів не дуже багато: німець припис прочитає, а робить своє:

(Дальше буде).

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЩО ПИШУТЬ?

„СКИТАЛЕЦЬ" ПІД СОВЕЄТАМИ

Лист, писаний 24 грудня 1945 р. бувшим студентом теольоґії, наданий у Кракові, хоч лист має імя села недалеко Збруча.

Поминаемо з листу суто родинні справи, а передаемо загальніші або такі, які самі за себе говорять.

„....Моїй радости нема границь, коли я дістав Твій лист з Америки і з радости я заплакав, бо це пише до мене мій єдиний брат, з яким я розпращався перед 8 роками.... Тепер кілька слів про мое химерне життя. У 1939 р. я скінчив три роки теольоґії. Літом, бачучи, що воєнна заверуха нависла над нами, я старався виїхати до Америки, одначе не вспів, бо війна захопила. Прийшла російська "радянська" влада. Мені нічого було робити і я став учителем у нашому селі, а опісля директором школи в (сусідному селі). Так я прожив один рік.

"Осінню 1940 року забирали річники з 1917-18-19 до війська і я поїхав в Туркменську республику. Раджу Тобі взяти мапу, то побачиш, куди доля мене кинула за час війни. Був я у місті Ашхабад, опісля в Ташкенті, аж як зачалася німецько-російська війна мене пігнали на фронт. На фронті довго я не був, бо працював у фабриці зброї в місті Златоуст, на Уралі. У травні 1942 виїхав я до Казакстану, до міста Сімозер і там проживав до січня 1945. Потім мене забрали на фронт за Варшаву і так я перебув аж до капітуляції Німеччини. Був аж у Берліні. Тепер прийшов я до дому, хочу відпочати. Покищо ніґде не працюю. Перебував троха в ріднім селі, троха в сусіднім і заграницею, в Польщі. Туди виїхали всі поляки і виїхав П. М., що жив коло цвинтаря. Я до нього заїзджаю, щоб бути ближче Варшави й американського консуля. Роблю старання, щоб виїхати до Америки. Колиб міг мені помогти, так старайся забрати мене з цього "раю", бо мені вже надоїло.

"Тато живі, але на здоровлю дуже підупали, а матеріяльно дуже зле живуть. Я їм не можу помогти, бо я сам не краще живу. У селі був фронт, то село майже цілком знищене. Наша господарка знищена до тла. Тато живуть у хаті Л., бо той виїхав на Захід. Бабця померла в 1940 році, стрийна Н. померла, оставила 5 дітей. Від найстаршого нема чутки з Німеччини. Стрийко М. і С. в "Івановій хаті". Діти в тітки, а вуйко А. і Г. померли, стрийка Н. померла на Сході в 1944. Багато людей з села нестало по війні. Був я у П., там жив вуйко, що на Уралі і працює в фабриці. Вуйка Ю. син убитий, вуйна хорувала, відтяли її руку.... Кінчу, шлю християнський привіт..,".

Що писала "Свобода" тому 40 років?

22. березня 1906.

НЕ БУДУТЬ ЧИТАТИ ПОЛЬСЬКИХ ЛИСТІВ!

„Звертаємо увагу усіх таких русинів, що маючи до нас якийсь інтерес намагаються писати до нас листи польською мовою (думаючи, що то свідчить про їх ученість), що таких листів читати не будемо, а відразу кинемо їх до коша". — „Також звертаемо увагу українців, еміґрантів з російської України, з Київської ґубернії й інших, щоби не писали до нас російсько-московським жарґоном." Таке написано в „Свободі" у вступній замітці.

БІЙКИ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Підчас кривавої бійки у львівському університеті, про яку пишемо обширніше на іншому місци, брало участь 500 польських студентів, а лише 78 українських, як про це довідуємося в останній хвилині. Не зважаючи на таке мале число українців, вони відбили напад, при чім ранено 12 польських, а 4 українських студентів.

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ В АЛАБАМІ.

Пише Теодор Живан з Робертсдейл, Алабама: „Українська кольонія в Балдвин кавнті, в стейті Алабама, недалеко Робертсдейл, заложилася в місяцю лютім цього року. Вона займає простором 14. квадратових миль. В середині кольонії буде мито, як скоро люди пічнуть осідатися. Завдяки оголошенню в „Свободі" вибралися висланники українців з ріжних місць, оглянули цю околицю і признали, що ґрунт тут чистий. Потім закупили землі для себе і для інших. Разом закуплено тут уже 960 акрів, значить цілу квадратову милю".

ОПОВІСТКА ПРО КОНЦЕРТ У ВИНІПЕҐУ .

Молодь українсько-анґлійського семинара у Виніпеґу уладжує 24. березня вечерниці в память 45-роковин смерти Тараса Г. Шевченка в салі Селкірк, на розі Лоґан і Сантлі Стріт, третя поперечна вулиця від Мейн Ст. Вступ вільний, добровільні датки на Боєвий Фонд в старім краю. У виконанню програми беруть участь: А. Арсенич — вступне слово; про Шевченка по анґлійськи — Драбинястий; сольо баритонове — Антонюк; деклямація: М. Коцан, В. Саранчук, В. Карпець, В. Чумер, В. Кулачковський, В. Когут. Закінчення — Д. Д. Пирч. Хор виконає 7 точок, скрипкове сольо відіграє В. Колодинський. (Із оповітки виходить, що виконавці переважно студенти українсько-анґлійського учительського семинара, за виїмком Д. Пирча, який був тоді учителем у цій школі).

Н. М. Шверник — новий президент СССР.

Резолюції „Обєднання Українських Жінок"

В днях 15 і 16 грудня 1945 відбувся в Авґсбурґу, на німецькій території під американською владою, Перший Зїзд „Обєднання Українських Жінок", себто зорґанізованого українського жіноцтва на емі-[illegible] організації вибрано п-ню Ірину Павликовську. Зїзд ухвалив такі резолюції:

1. Ідеольоґічні тези

1. Українське жіноцтво на еміґрації, під гаслами боротьби за право народу і людини, своєю працею змагає до здійснення найвищої мети: Суверенної Соборної України і віддає себе беззастережно на службу Батьківщини.

2. Стоїмо на становищі, що засади християнської етики і моралі є підставою справжнього розвитку народу, і тому тісно співпрацюємо з обома українськими церквами — автокефально-православною і греко-католицькою.

3. Уважаємо, що тільки єдність є передумовою до осягнення нашої мети, і тому спрямовуємо всі наші зусилля для створення здорової обєднуючої атмосфери серед нашого громадянства. Не сміють нас ділити ні територіяльні, ні релігійні, ні соціяльні, ані партійні різниці. Тому осуджуємо усіх, хто протидіє єдности української еміґрації.

4. Тяжкі еміґраційні умовини і зовнішні ворожі нам впливи працюють на знищення духової відпорности й сили і тому ставимо вимогу до всього жіноцтва зберегти спокій, гарт духа і витривалість.

5. Родина є першою клітиною народу й твердинею українства на чужині. Вона є джерелом майбутньої сили народу. Тож плеканю її моральної й фізичної сили мусимо присвятити якнайбільше уваги. Опіка над жінкою й дитиною мусить стати одним із перших наших завдань.

II. Наші завдання

6. Для виконання наших намічених завдань мусимо зактивізувати українське жіноцтво. Тому основуємо Центральне Об'єднання Українських Жінок на Еміґрації, яке є орґанізаційним завершенням існуючих досі жіночих осердків. Спираючися на засаді єдности нашого громадянського життя на еміграції і враховуючи спеціяльні умовини терену і часу, ми діємо через автономні відділи при існуючих громадянських організаціях.

7. Виховний вплив жінки повинен витиснути печать на цілості громадянського життя через:

а) поширювання ідеї єдности народу, громадської моралі;

б) плекання рідної мови, культури, традиції;

в) провадження боротьби з усіма язвами еміґраційного життя, що нищать здорове ядро нації;

г) опіку над жіночою молодю, яка лишилася сама, без опіки.

8. Стверджуємо, що тягар еміґраційного життя найважче діткнув жінку й дитину, зокрема тих жінок, які ізза цих умовин стратили членів родини і несуть на своїх плечах увесь тягар боротьби за існування. Тому окремою опікою мусимо оточити жінку і дитину, як головний підмет нашої праці, подаючи їм підтримку моральну і матеріяльну.

9. Підставою нашої майбутньої сили є здоровля народу. Тому мусимо спеціяльну увагу звернути на здоров'я жінки і дитини, поширювати знання гігієни, дбати за піднесення санітарних умовин життя та поборювати суспільне лихо: алькоголізм, туберкольозу.

10. Уважаємо, що тверде майбутнє вимагає відповідної господарської підготовки; тому мусимо дбати про:

а) створення належних матеріяльних умовин життя, через орґанізування власних варстатів праці;

б) фаховий вишкіл і перевишкіл жіноцтва;

в) переведення боротьби з неробством.

11. Доручуємо Управі ЦОУЖ на еміґрації підтримувати та нав'язувати зв'язки з іншими українськими і чужинними жіночими орґанізаціями, враховуючи велике значіння такого зв'язку для українського жіночого руху і для нашої загальної справи.

Зокрема треба навязати з іншими поневоленими народами, для зближення і спільного діяння.

III. Наше становище

Вітаємо створення Центрального Представництва Української Еміґрації, як конечний консолідуючий і узгіднювальний чинник, і заявляємо про нашу підтримку та співпрацю.

12. Вітаємо створення Об'єднання Українських Допомогових Комітетів з центральним Бюром в Лондоні і дякуємо йому за дотеперішню підтримку нашої нової еміґрації.

13. Пересилаємо наш дружній привіт нашим сестрам та всьому українському жіноцтву, орґанізованому в жіночих орґанізаціях в Европі, Америці та Канаді, що опікуються нашою еміґрацією.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БЕЛФІЛД, НОРТ ДАКОТА

На поміч українським скитальцям.

На забаві, в день уродин українського фармера Миколи Андріяша в околиці „Україна" — Белфілд, Н. Дакота, з ініціятиви гостя з Мінеаполіс, Мінесота, добрія Василя Мельника, зібрано 12. лютого б. р. на поміч українським скитальцям по $10: Микола Андріяш і Стефан Івонюк; по $2: П. Глебічук і В. Мельник; Ю. Тимчук $1. Разом $25, які п. В. Мельник переслав до Зл. У. А. Допомогового Комітету.

Українці в тій околиці, без різниці приналежности до церков, зібрали теж одежу і взуття для наших біженців у Европі, що відіслали до Централі в Ню Йорку.

Належить згадати, що українці в околиці Белфілд є не тільки добрими українськими фармерами і патріотами, а також беруться до бизнесів; так два найкращі модерні склепи є в руках українців й менаджери українці (ветерани Амер. Армії), три українські склепи продажі лікерів, два „кофішап", один електрично-радіового приладдя й т. д. Також українці мають чотири свої церкви! Белфілд є недалеко від славних „Бед-ленде", тих дивних ям та яруг у землі, що відвідуються американськими туристами, а наші люди не раз рубали там „фенцаки в Бедленцях", брали вуголь та били тарахкавок, котрих було досить в парку Теодора Рузвелта. В літі степи, засіяні пшеницею, виглядають як чудові лани.

В. М.

ШІКАҐО, САВТ САЙД.

Орґанізаційні збори.

В неділю, 24. лютого, відбулись орґанізаційні збори У. Н. Союзу, на котрих були присутні члени відділів 33, 139, 176, 214, 220, 222, 243, 259 і 335. Збори отворив головний радний У. Н. С. Тарас Шпікула. На перепровадження зборів вибрано Івана Кравчишина як предсідника, а Івана Побуцького як секретаря.

Головним бесідником був п. Дмитро Білецький, орґанізатор У. Н. С. Парохіяльна таля під ч. 4750 Савт Полайна ул. не була „виповнена по береги", а шкода, що багато членів не прийшли почути орґанізатора У. Н. Союзу п. Білецького, котрий промовляв до душ присутніх більше години.

Не повторяю цілої промови орґанізатора, лише важніші точки. Український Народний Союз помагає кому може і де може, а спеціяльно народній справі після своїх сил. Як би У. Н. Союз був багатший в членах, дав би багатшу поміч. У. Н. Союз видав багато книжок в анґлійській мові про Україну, однак батьки члени У. Н. С. не дуже багато закупили для своїх дітей, щоби освідомити їх і заохотити в ряди членів У. Н. Союзу. Згадав траґічну боротьбу українського народу в першій світовій війні — котрої був учасником, також про другу світову війну і наших скитальців.

Присутні секретарі відділів дали п. Білецькому деякі адреси за новими членами, однак час побуту орґанізатора в Шікаґо був закороткий, щоби міг зорґанізувати більше членів до У. Н. Союзу. Тому виринула думка, щоби на теперішній конвенції утворити окремий департамент орґанізаційний, котрого завданням булоб побільшення членів У. Н. Союзу.

При кінці гол. радний У. Н. С., Т. Шпікула, візвав присутніх дати поміч українським скитальцям, а це попер Василь Горинець, предс. 259 від. На ту ціль присутні зложили $57.

По $10: В. Горинець і І. Кравчишин; по $5: І. Побуцький, А. Партика, Д. Кошіль, П. Снязанко; по $3: І. Ґіжовський; по $2: Т. Шпікула, П. Бабяк, Джурджевич, С. Ментус, П. Вербяний, С. Троць; по $1: Бубен і Білик.

Іван Побуцький,
секретар зборів.

ПОШУКУЄМО 260 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

240) Бр. св. Петра й Павла, від. 220 У. Н. Союзу, Шікаґо Ілл.	$ 100.00
Попередно проголошено	23,991.85
Разом	$24,091,85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ЯПОНСЬКА ЖІНКА І ВИБОРИ.—До революційних перемін в японському життю належить і те, що жінка дістала тепер рівні права з чоловіками. Користаючи з цього, п-нна Тенкоко Мацукані, років 28, що покінчила університетські студії кандидує на посла до парляменту. Бачимо її, як виголошує промову до виборців.

Провідник робітництва про єдність і добробут

Провідники робітництва мають і признають нині таку відповідальність перед країною та й перед світом, якої вони не мали в старі часи, коли робітничі справи були порівнюючє прості, не складні. Колись вистарчило висловити юнійні домагання щодо більшої зарібної платні, чи коротшого часу, або ліпших умов праці, та й потреб змагатися за те в рядах пікетчиків. Сьогодня провідники робітництва стараються полагоджувати страйки шляхом переговорів. В той же час вони підносять такі справи, як звязок поміж платнею та купівною силою населення, відповідальність юній перед споживачами, вплив расових та релігійних обмежень не тільки в межах юнії, але також в цілій країні.

Визначним серед тих речників робітництва є Волтер П. Рутер, заступник голови юнії автомобілевих робітників, якого вважають важним стратеґом в суперечці з „Дженерал Моторс". Часто повторюють його зауваження на деякі соціяльні та економічні справи, які турбують американців, незалежно від того, чи є вони членами юній чи ні.

Одна з таких справ, важливість якої затемнена першими, довоєнними, великими страйками, опирається на расовій ненависти та ворожнечі. Рутер й називає „часовою бомбою". Він каже: „Ми тільки на словах признаємо до нашого народного вірую, висловленого в деклярації, що „всі люди створені рівними", але в щоденних відношеннях до наших співгромадян, ми практикуємо ті самі старі звички, повні старих упереджень та непорозумінь. Одним словом — пливемо за течією. Сидимо на місці зі складеними руками тоді, як часова бомба ненависти та групової ворожнечі відраховує години, що ще залишились до рішення".

Подібна ненависть та ворожнеча є наслідком необдуманих почувань та проявів, як вказує Рутер та чимало інших. „А ці почування в свою чергу" — каже він — „зростають в умовах економічних недостач. коли одна ґрупа може легко стати проти другої в боротьбі за звичайне істнування". Він вказує на сучасне положення Европи як на доказ того, „що світ ще не вийшов з того стану, коли просто не вистарчає сталих способів продукції та розпреділення".

„Але картина міняється перед нашими очима", вказує він. „...Ми все ще намагаємось повірити — але чи віримо, чи ні — атомова доба вже настала і ця нова доба ставить перед нами для остаточного рішення стару проблему, яку ми все відсували. Ми приперті до стіни і повинні знайти остаточне рішення. В противному разі будемо скреслені зі сторінок історії, як одна з жертв процесу змін та пристосовань, змін, що змели допотопних звірів, стародавних римлян.

„Коротко кажучи, ми повинні навчитися як організувати наше економічне життя в Америці — та й у цілому світі — так, аби можливі вироби землі й фабрик були доступними кожній звичайній людині; аби звичайна, пересічна людина могла дійсно тішитись свободою та забезпеченням, аби не мала перед собою загрози депресії й безробіття. Ми повинні навчитися, як жити в достатках та в згоді одні з одними — в противному разі загинемо.

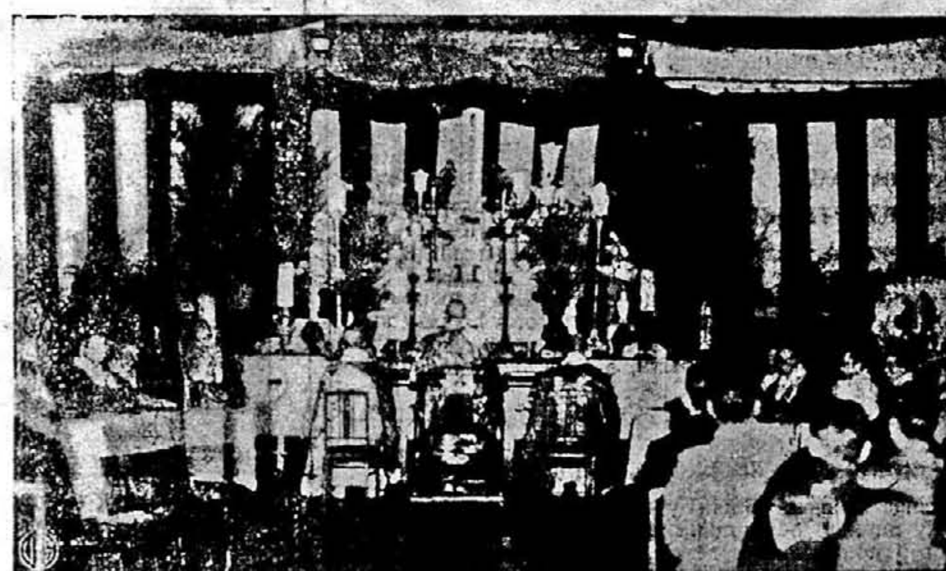
Це є завдання, як досягнути вищого краєвого й світового виробництва та справедливого розподілу, замість того, щоби тягнути надалі старими способами невистарчаюче виробництво для задоволення тільки деяких певних груп. Це завдання не можемо розвязати в той спосіб, що дамо працю ветеранам за рахунок організованого робітництва, чи білим робітникам за рахунок нігрів, чи усуваючи від праці жидів, чи чужинців.

„Не вирішимо тої справи ані будованням підземних міст. Чи будемо жити на землі, чи під землею, ми повинні знайти поступове і справедливе рішення, яке дасть нам можливість економічного добробуту й економічної демократії в межах політичної демократії.

„Машинерія поможе. Юнія автомобілевих робітників має свій власний комітет Справедливого Приняття на Працю і ми є за сталим, федеральним таким комітетом та за всякими іншими способами для боротьби проти дискримінації й переслідувань". (Законопроект про встановлення сталого Комітету Справедливого Принятя на Працю недавно відложено внаслідок великого спротиву південних сенаторів, але адміністрація надалі буде старатися, щоби конгрес зайнявся ним.) „Але цеї машинерії не досить", каже Рутер. „Стара ненависть залишиться так довго, доки буде економічна недостача, доки буде почуватися брак".

„Але і самої терпимости не вистарчає. Ми можемо самі себе погратулювати за нашу доброзичливість... Але ми мусимо перейти від терпимости до позитивної акції по всіх фронтах з метою досягнення такої економіки, щоби мати повне виробництво, повне заняття та справедливе розпреділення...

„Час збудитися й побачити звизок поміж груповою ворожнечею та устарівшою економічною системою недостачі й монополії, системою, яка часто не була ані досить вільною, ані досить підприємчою. Памятаймо, час тікає, історія не чекає".

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА В ЯПОНІЇ.—Перед нами японські духовники, що визнають релігію Шінто. Ця знимка представляє поминальну відправу за тих японців, що впали жертвою летунських бомбардовань з березня минулого року. На відправі був присутним князь Такамацу, брат японського цісаря.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Коляда для скитальців.

Комітет Злучених Організацій при українській прав. церкві перевів коляду для українських скитальців з дуже великим успіхом, бо заколядовано $387.40, яку то жертву громадяни щиро жертвували (а вже в листопаді наші громадяни зложили $767.70, які переслано до Комітету в Філядельфії). Тут треба дати признання о. П. Білонови за щиру заохоту громадян до складання жертв, а він і самий богато жертвує і вилиає пакунки.

По коляді пішли жінки серед сильного морозу і вітру перед і на Новий Рік. Ходили колядувати: Марія Липська, Анна Кава, Анастазія Коцюба, Анастазія Сулима, Марія Бардачевська, Ксеня Королишин, Наталія Кузів, Розалія Вецал; машинами їздили: Параня Шевчук, Катерина Липка, Іван Кокольський, Михайло Кузів.

Анастазія Сулима з Вустер, Мас., зібрала $35.

Жертвували по $10: Н. і Анастазія Сулима, Володимир Сидор, Юрко Заранів, а В. Річман $5. Всі з Вустер. Дальше по $5: Ю. Самборський, О. Самборська, А. Стадник, Д. Бойко, А. Сусла, Н. Вецал, М. Підгородецький, М. Ящишин, М. Кінаш, О. Косюк, В. Кушнір, А. Ґурняк, Т. Лаба, К. Сагайдак, Й. Чагарин, Б. Бурак, М. Фірман, І. Затонський, П. Василишин, І. Пурич, М. Литвинець, Н. Житарук, Р. Борис, С. Свинарчук, о. П. Білон; по $3: І. Маленчук, А. Королишин, М. Кузів, П. Коцюба, П. Намага, І. Гуцал; по $2: А. Сусла, М. Червінський, Г. Тепер, Й. Кава, М. Кльован, О. Кравець, А. Сирота, І. Шпак з Потакет, В. Липський, П. Ґембаровський, С. Тепер, М. Проборівський, Д. Нитка, М. Бойко, В. Вецал, Й. Ходоровський, М. Королишин, М. Бардачевський, К. Сулима, Д. Лукеник, М. Пасечняк, І. Василишин, П. Гук, Н. Глядик, М. Копернюк, Е. Зарівна, А. Королишин, П. Заяць, І. Бровчук, А. Радимська П. Стойко, П. Ґудз, В. Копитко, К. Корніцький, В. Кучеравка, Е. Кузій, І. Коцюба, Т. Чагарин, Г. Корчовий, Я. Маленчук, В. Романський, І. Назарик, Н. Кришталович, Н. Федишин, О. Барилюк, М. Бровчук, А. Самборська, В. Липка, О. Граюк, І. Кокольський, О. Колісник; О. Червінський $1.50; по $1: І. Боднар, Д. Лукеник, П. Клекош, К. Липка, А. Пророчок, І. Сорокатий, С. Щеньґир, М. Кафонік, Е. Мостецька, О. Кокольський, С. Садовський, Л. Конопіцький, М. Заходнік, І. Кучек, С. Вецал, А. Сарахман, П. Липська, В. Лановий Т. Паньків, Д. Ясінчук, П. Ремінник, І. Околіта, М. Михалюк, Я. Косюк, Р. Голобічко, Ф. Ґнесько, П. Ґнецько, О. Роґожинський, М. Барилюк, А. Зелененька, Й. Квасніцький, Д. Герман, Д. Рапко, А. Рапко, І. Туз, А. Боднар, Н. Сулима, С. Свірський, А. Свірська, М. Сталена, М. Карась, А. Гаврищенко, А. Ґловак, П. Черкас, А. Боговіч, Л. Ганчарик, І. Кузій, А. Зарічняк, С. Герман, О. Чубай, П. Тепер, В. Куравський, К. Шевчук, В. Корнелюк, Т. Мороз, А. Кінаш, Г. Сусла, П. Схаб, П. Семчук, Ф. Романович, А. Дзервіс, А. Мицик, Г. Стрик, А. Сусла, П. Стрик, М. Заяць, І. Гучак, Е. Павлюк, С. Намага, Н. Матковський, Й. Бойко, М. Сербай, Г. Гливка, І. Стрик, Д. Ґембаровський, П. Сулима, А. Рибак, К. Миськів, М. Грошовий, А. Комар, Я. Процишин, М. Чагарин, Е. Липський, Д. Гафійчук, К. Альбрихт, А. Дзяман, К. Козак, Е. Петрович, А. Римінник, М. Шеремета, А. Михалюк, П. Романишин, Й. Градюк, Н. Дзяман, І. Лисий, Д. Піжинський, Г. Кічак, А. Каськів, М. Пророчок, Т. Пригарський, Ш. Остяк, А. Ланова мол., І. Рудик. Решта дрібними. — Разом $387.90

З нагоди вінчання Евгенії Борис з Фредериком Гоґан, зложили гості $20.50, а це:

Родичі Андрій і Розалія Борис $10, а по $1: О. Кокольський, С. Болюх, І. Лисий, В. Карась, П. Стойко, М. Кінаш, М. Ящишин, Д. Мішанець, Ф. Ґнецько, А. Ґемборовська; М. Комар 50 ц.

Ці гроші додано до коляди і вислано $408.40 до Філядельфії.

Розалія Вецал, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ в Америці **ДМИТРА ЛАПТУТА** зі с. Павлів, пов. Радехів. Маю листа з Німеччини від брата **Стефана Лаптута.** Прошу зголоситись на адресу:
PETER SZPAK,
2532 Montgomery Street,
Montreal 24, Ont., Canada

ТЕОДОР ОРДИНЕЦЬ, зі Львова, пошукує **ОЛЬГИ БУБЕЛА,** також зі Львова. Хто про неї знає, або вона сама, хай пише:
ORDYNEC THEODOR
Neunburg v. Wald, R. P. No. 13,
UNRRA Team No. 309,
Bavaria-Germany.

ТАРЗАН, ч. 1353. Даремне пошукування.

Своїми могутніми раменами Джако гнав до місця вбивства, щоби перекоНатися, чи часом не лишилося там троха дитячого харчу.

Цього самого ранку розійшлася вістка по місті про замордування графа.

Саме, коли розжалобнена мати рушила на поліцію, апаші Рена й Шарль закралися до її кімнати в пошукуванню за жемчугами.

„Алеж їх тут нема... Ми перешукали всі закутки" — шепотом сказала Рена: „Графиня мусить мати їх при собі. Жени! Приглянься, чи вона не лишить їх на поліції!"